

Digitālais komplekts uzņēmējam – e-paraksts, e-adrese un e-pakalpojumi

COVID-19 izraisītā krīze ir strauji paātrinājusi digitālās transformācijas procesus visā pasaulē. Krīzes apstākļi vairāk nekā līdz šim sabiedrību ir mudinājusi pāriet uz digitālu vidi un bezkontakta darījumiem starp privātpersonām, uzņēmumiem, valsti vai pārrobežu partnerību.

Lai nodrošinātu iedzīvotājiem, uzņēmējiem, organizācijām un tautsaimniecībai kopumā būtisku pakalpojumu pieejamības nepārtrauktību jebkuros apstākļos, jau pašlaik ir pieejams plašs rīku klāsts, kas ļauj ikdienas procesus veikt digitāli, tai skaitā sazināties ar valsts iestādēm, iesniegt dažādus ar nodokļiem saistītus dokumentus, saņemt atļaujas, veikt tirdzniecību u.c.

E-paraksts – līgumiem, pilnvarām, identifikācijai visā Eiropas Savienībā

Drošs elektroniskais paraksts jeb e-paraksts ir iekarojis stabilu vietu ikdienas nepieciešamo rīku komplektā. Īpaši aktīva e-paraksta izmantošana notikusi ārkārtējās situācijas laikā, kad liela daļa iedzīvotāju strādā attālināti. Saskaņā ar VAS “Latvijas Valsts radio un televīzijas centrs” sniegto informāciju, 2019. gada martā personas apliecība jeb eID karte dokumentu parakstīšanai tika izmantota vairāk nekā 134 000 reižu, savukārt šī gada martā eID kartes lietošana parakstīšanai teju dubultojusies,

sasniedzot 231 788 reizes.

E-paraksts ļauj attālināti slēgt līgumus ar sadarbības partneriem, parakstīt dokumentus, kas jāiesniedz valsts vai pašvaldību iestādēs, saņemt notāra pakalpojumus, neizejot no mājām vai biroja u.c. Šādiem parakstiem ir tāds pats juridisks spēks kā pašrocīgam parakstam uz dokumenta. Personas apliecību (eID karti) ar tajā esošo e-parakstu, mobilo lietotni eParaksts mobile un eParaksta karti lietotāji var izmantot, lai piekļūtu valsts pārvaldes pakalpojumiem arī citās Eiropas Savienības (ES) dalībvalstīs, kā arī, lai saņemtu citu valstu komersantu pakalpojumus, kuriem nepieciešama identitātes apliecināšana augstākajā līmenī. Turklāt Latvija ir kļuvusi par pirmo un šobrīd vienīgo ES dalībvalsti, kura izstrādājusi e-Identitātes apliecināšanas rīku, kas ir vienīgais pilnībā mobilais risinājums un ir neatkarīgs no citiem datu nesējiem.

Ja personas rīcībā ir e-paraksts, to var izmantot arī, lai autentificētos dažādās pakalpojumu platformās, piemēram, portālā Latvija.lv, Valsts ieņēmumu dienesta Elektroniskās deklarēšanas sistēmā, e-CSDD, Lauku atbalsta dienestā, Būvniecības Informācijas sistēmā un citur. Jaunu uzņēmumu var nodibināt pilnībā attālināti, ne reizi nedodoties uz Uzņēmumu reģistru, ja vien personas rīcībā ir e-paraksts.

Elektroniskais paraksts iegūstams un izmantojams vairākos veidos, atliek izvēlēties sev ērtāko – eID karti ar tajā esošo e-parakstu, mobilo versiju telefonā eParaksts mobile vai juridiskām personām pieejamo eParaksts karti. Par eParaksts mobile lietotāju var kļūt attālināti, plašāka informācija atrodama vietnē eparaksts.lv.

E-pakalpojumi uzņēmējiem – administratīvo izdevumu samazināšanai

E-paraksts ir tikai viens no bezmaksas digitālajiem rīkiem, ko uzņēmējiem piedāvā valsts un kurus var izmantot gan laika un finanšu ietaupījuma, gan ērtākai ikdienas jautājumu kārtošanai valsts un pašvaldību iestādēs.

Eiropas Digitālās ekonomikas un sabiedrības jeb DESI indeksā Latvijas valsts pārvaldes institūciju e-pakalpojumi un saziņa ar iedzīvotājiem jau pirms Covid-19 ārkārtas situācijas bija novērtēti ļoti augstu. Portālā Latvija.lv jau patlaban pieejami vairāk nekā 700 e-pakalpojumi, tai skaitā – arī uzņēmējiem noderīgi.

Piemēram, Uzņēmumu reģistrā jebkurš var pārbaudīt informāciju par potenciālajiem sadarbības partneriem, Maksātnespējas reģistrā elektroniski var pārbaudīt, vai potenciālajam klientam / sadarbības partnerim nav iestājusies maksātnespēja. Arī uzņēmējiem jau tik pierastajās tiešsaistes sistēmās – VID EDS un Valsts vienotajā datorizētajā zemesgrāmatā – var saņemt e-pakalpojumus.

Vietnē mana.latvija.lv, sadaļā “Dzīves situācijas” apkopota informācija par e-pakalpojumiem, kas var noderēt gan uzņēmuma dibināšanas laikā, gan organizējot ražošanu mājas apstākļos, gan domājot par tirdzniecību internetā u.c. Valsts un pašvaldību iestādes ir izveidojušas un piedāvā izmantot e-

pakalpojumus arī būvniecības procesā, nekustamā īpašuma apsaimniekošanā, transportlīdzekļu reģistrēšanā un daudzos citos jautājumos, ar kuriem uzņēmēji saskaras ikdienā.

E-adrese - attālinātai saziņai jebkurā laikā

Administratīvos izdevumus un formalitāšu kārtošanai nepieciešamo laiku var krietni ietaupīt, izmantojot vienoto digitālo pastkastīti saziņai ar valsti jeb e-adresi - visām valsts un pašvaldību iestādēm tās lietošana ir obligāta, bet uzņēmējiem e-adresi obligāti būs jālieto no 2023. gada. Jau pašlaik e-adresi lieto vairāk nekā 10 000 personu. Izveidojot e-adresi, visa korespondence no valsts un pašvaldību iestādēm tiks sūtīta uz šo digitālo pastkastīti, ne vairs uz juridisko adresi. Savai korespondencei uzņēmējs līdz ar to var piekļūt jebkurā sev ērtā laikā, neatkarīgi no atrašanās vietas.

E-adresi ikviens var izveidot portālā Latvija.lv. To var izmantot, lai nosūtītu iestādei iesniegumu, sūdzību, jebkurus elektroniski sagatavotus dokumentus, kas nepieciešami, piemēram, kādas atļaujas vai licences saņemšanai. Iestādes pienākums ir atbildi sniegt e-adresē, nevis papīra formātā pa pastu.

Ziņojumu e-adresē var sagatavot jebkurā laikā un nosūtīt iestādei arī ārpus tās oficiālā darba laika – iestāde jūsu ziņojumu saņems un reģistrēs, kā arī sniegs atbildi likumā noteiktajā laikā. E-adresē sūtīts ziņojums “nenoklīdīs”, tai nav mēstuļu sadaļas, līdz ar to jums arī nepienāks informācija, kas nav adresēta tieši jums. Uzņēmējiem ir iespēja e-adresi integrēt savā dokumentu vadības sistēmā, tādējādi jebkurš sūtījums no valsts vai pašvaldību iestādes automātiski nonāks pie darbinieka, kurš atbildīgs par dokumentu apriti.

Informāciju sagatavoja:

Vita Krieviņa

Sabiedrisko attiecību nodaļas vadītāja

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija

Peldu iela 25, Rīga, LV 1494

Tālr.: 67026533

E-pasts: prese@varam.gov.lv